

etsende vloeistof, dus oppassen voor huid en ogen. Ijsazijn 96% verdampst pas als de temperatuur boven de 15°C komt. Bij een oplossing van 80% verdampst het bij lagere temperaturen. Voor een goede ontsmetting is 250 ml per m³ ruimte nodig. Na twee weken zijn de nosemasporen gedood. Worden raten gedurende langere tijd in een afgesloten ruimte bewaard dan moet men ijsazijn in een winterseizoen driemaal aanvullen om te voorkomen dat wasmot zijn vernielende werk doet. In tegenstelling tot de larven overleven de eitjes van de wasmot de behandeling met ijsazijn en komen uit zodra de ijsazijndamp weg is en de temperatuur oploopt. Om de raten weer in gebruik te nemen is enige tijd luchten voldoende. Voor kasten is afbranden het beste middel om te ontsmetten. De brander laat was en propolis smelten en bereikt ook de ziektekiemen die zich daarachter verborgen hebben. De brander begint een verouderd apparaat te worden. De moderne schilderskihn bereikt gemakkelijk temperaturen van boven de 100°C en is daarmee zeer efficiënt.

De praktijk van het ontsmetten

Het is natuurlijk wel aardig over het ontsmetten van materialen te schrijven, maar hoe staat het erbij in de praktijk? Blijkens een onderzoek wordt ontsmetten veel toegepast. Het rapport van het IKC, 'Bijenhouderschap 1994 in beeld' laat zien dat ongeveer 40% van de imkers kasten en raten niet ontsmet. Ongeveer 45% ontsmet beiden wel en sommigen doen óf alleen de kasten óf alleen de raten. Imkers die alleen de raten ontsmetten hebben het minste last van schade door nosema, namelijk 4,5%. Van degenen die alles ontsmetten heeft 8,3% schade. Bij de imkers die niets ontsmetten is dat 5,4%. Een onverwachte uitkomst. Een verklaring hiervoor kan zijn dat imkers die niets ontsmetten schade door nosema niet opmerken en deze bijgevolg niet vermelden.

De gebruikte ontsmettingsmiddelen bij raten zijn vooral ijsazijn en vernieuwen. Bij kasten worden ijsazijn, heet sodawater en de brander veel gebruikt.

Nogmaals wasmotten

In Bijen 4(9): 229 (1995) heb ik geschreven dat de wasmot sporadisch in het volk voorkomt en dat de schade gering is. Dit artikel hebben mijn bijen vast gelezen waarna ze besloten deze fout even recht te zetten. Omdat ik wil weten hoe de varroamijtbestrijding met Apistan verloopt tel ik elke dag de mijten die er vallen. Maar behalve mijten is er veel meer op de onderlegger te zien, onder andere sporen van wasmotten. In de maand augustus heb ik in 18

dagen negen kleine wasmotten, 36 larven van de kleine en tien larven van de grote wasmot gevonden in zeven volken. Niet gering. Drie volken leverden het merendeel van deze vondst en bij inspectie van de ramen was er geen grote schade in de vorm van een kluwen spinsel te vinden. Wel trof ik in de onderbak raampjes aan met raat waar stukken van afgeknaagd waren. Het is mij niet duidelijk of dit door de wasmot is veroorzaakt. Bij nazoeken in literatuur vond ik daar vermeld dat het aanwezig zijn van de wasmot wordt bevorderd door warm weer. Conclusie: wasmotten komen niet sporadisch in bijenvolken voor. De bijen weten de schade beperkt te houden.

Dagactieve nachtvlinders

Tijdens de landelijke Vlinderdag van De Vlinderstichting op 4 maart jl., werd de 'Wetenschappelijke Mededeling 213 Dagactieve nachtvlinders' gepresenteerd, een gezamenlijke publicatie van de KNNV-uitgeverij en De Vlinderstichting.

Hierin een beschrijving van 176 soorten nachtvlinders (31 kleurplaten) die overdag actief zijn en gemakkelijk waargenomen kunnen worden. Deze publicatie is te gebruiken als handleiding voor een onderzoekproject. Om mee te doen aan dit onderzoek kunt u een formulier opvragen bij De Vlinderstichting, Kars Veling, 0317 424224.

Te bestellen: bij de KNNV, 030 2333544 of De Vlinderstichting, tevens verkrijgbaar in de boekhandel, ISBN 90 5011 081 9.